

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Mgr. V. S.**, bývajúcej v L., zastúpenej Mgr. V., advokátkou so sídlom v K., proti žalovanej **Z.**, so sídlom v R., IČO: X., zastúpenej JUDr. L. advokátkou s.r.o., so sídlom v P., IČO: X., **o právach súvisiacich s tvrdeným porušením zásady rovnakého zaobchádzania**, vedenej na Okresnom súde Revúca, pod sp.zn. 6 C 207/2010, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. augusta 2011 sp.zn. 13 Co 187/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. augusta 2011 sp.zn. 13 Co 187/2011 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Revúca rozsudkom z 28. marca 2011, č.k. 6 C 207/2010-129 zamietol žalobu, ktorou sa návrh žalobkyňa domáhala od žalovanej ospravedlnenia a náhrady nemajetkovej ujmy 10 000 € podľa § 9 a nasl. zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých predpisov (antidiskriminačný zákon, ďalej „ADZ“). Žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania 508,76 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vychádzal z názoru, že žaloba nie je dôvodná, lebo vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že žalovaný porušil zásadu rovnakého zaobchádzania. Pri rozhodovaní veci vychádzal z ustanovení § 6 ods. 2 zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme, § 41 ods. 8, § 13 ods. 1 a 2 Zákonníka práce, § 62 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách v zamestnanosti. Inšpirovaný antidiskriminačnou judikatúrou britského odvolacieho súdu, v súlade s § 11 ods. 2 ADZ konštatoval, že došlo k presunu dôkazného bremena na žalovanú na základe tvrdenia žalobkyne o jej znevýhodnení na etnickom princípe na základe horšej kvalifikácie prijatého uchádzača, než mala žalobkyňa. V ďalšom súd zisťoval, či žalovaná

uniesla dôkazné bremeno, že k diskriminácii žalobkyne nedošlo [(opierajúc sa tiež o britskú judikatúru: Barton v. Investec Securities Ltd. (2003); Network Rail Infrastructure Ltd v. Ms A Griffiths – Henry (2006)]. Súd zisťoval najmä, či rozhodovanie zamestnávateľa (žalovanej) bolo založené na dôvodoch, ktoré s diskrimináciou vôbec nesúvisia. Uviedol, že žiaden právny predpis zamestnávateľovi neukladá, aby na pracovné miesto s kvalifikačným predpokladom stredoškolského vzdelania, bol povinný prijať osobu s vysokoškolským vzdelaním. Rovnako žiaden právny predpis zamestnávateľovi výslovne neprikazuje prijať na pracovné miesto najvhodnejšieho uchádzača. Poukázal tiež na to, že okrem žalobkyne bolo u žalovanej evidovaných ďalších cca. 25 žiadostí na rôzne miesta – učiteľa, asistenta, všeobecného pracovníka, niektorí z nich mali tiež vysokoškolské vzdelanie a dlhoročnú prax. Zamestnávateľ mal voľnú pozíciu na asistenta učiteľa, ktorého primárnou činnosťou nie je vyučovacia činnosť, ale iná, opísaná v Metodickom pokyne vydanom Ministerstvom školstva Slovenskej republiky z 26.8.2002. Prijatú uchádzačku - p. M. G. poznal ako bývalú žiačku, na uvedenú pozíciu mala dostatočnú kvalifikáciu a bola rznou osobou, ktorú potreboval (pozíciu asistenta otvoril urýchlene v dôsledku násilného správania sa ťažko zvládnuteľného žiaka).

Vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by došlo k diskriminácii žalobkyne z dôvodu jej príslušnosti k rómskemu etniku, nakoľko v predchádzajúcich rokoch žalovaná zamestnávala na danú pracovnú pozíciu práve príslušníčky tohto etnika; nebolo preukázané jej tvrdenie, že zamestnávateľ žalobkyni radil správať sa ako ostatné ženy jej etnika a rodiť deti. Napokon súd poukázal na to, že obsadenie miesta asistenta učiteľa bolo právnou úpravou zaradené do 7 (so stredoškolským vzdelaním) a 9 (s vysokoškolským vzdelaním) platobnej triedy a pokiaľ mala žalovaná určené finančné prostriedky na 7. platobnú triedu, nemožno jej vyčítať, že bol prijatý uchádzač s nižším vzdelaním. Okrem iného ustanovenie § 6 ods. 2 zákona o výkone práce vo verejnom záujme nepredpisuje výberové konanie. Z uvedených dôvodov žalobu ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo 16. augusta 2011 sp.zn. 13 Co 187/2011 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho zamietajúcej časti ako vecne správny v zmysle § 219 ods. 1 a 2 O.s.p.; vo výroku o náhrade trov konania zmenil rozsudok tak, že žalobkyni náhradu trov prvostupňového konania nepriznal; zároveň žalobkyni nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Podľa jeho názoru súd prvého stupňa

v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci a správne ho právne posúdil. Zdôraznil, že v pracovnoprávných vzťahoch sa predpokladá, že k diskriminácii došlo (§ 11 ods. 2 ADZ) a žalovaná je povinná preukázať, že neporušila zásadu rovnakého zaobchádzania. V tejto veci – diskriminácia pri prístupe k zamestnaniu (§ 6 ods. 2 písm. a/ ADZ) pre príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine (§ 2 ods. 1 ADZ), nebola preukázaná „prima facie“ zásahu (pretože nestačí len tvrdenie žalobkyne o poznámkach zamestnávateľa súvisiacich s etnikom), a nepreukazuje ju ani ďalšie konanie žalobkyne, na ktoré v podrobnostiach okresný súd poukazuje. O náhrade trov odvolacieho aj prvostupňového konania rozhodol podľa § 150 ods. 1 O.s.p. vzhľadom na charakter konania - v pracovnoprávných vzťahoch sa predpokladá závislosť úspechu vždy od konkrétneho prípadu a zohľadnenia okolností súdom.

Proti rozsudku odvolacieho súdu žalobkyňa podala dovolanie, jeho prípustnosť odôvodnila ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p. tvrdiac, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom; uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené (v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p.) a preto je nepreskúmateľné. Odvolací súd sa vôbec nezaoberal jej odvolacími námietkami, tieto opomenul, jeho rozhodnutie je arbitrárne. Uvedeným postupom došlo k porušeniu práv na spravodlivý súdny proces zaručený čl. 36 Listiny základných práv a slobôd, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej tiež ústava) a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej tiež dohovor). Poukázala na to, že i keď sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa napriek tomu vo svojom odôvodnení uviedol, že žalobkyňa prima facie nepreukázala diskrimináciu pri prístupe k zamestnaniu pre príslušnosť k etnickej skupine, ktorú však súd prvého stupňa považoval žalobkyňou za preukázanú. Podľa názoru dovolateľky súdy nesprávne aplikovali implementovanú legislatívu, túto nesprávne interpretovali, čím jej neposkytli riadnu súdnu ochranu. Právo na ochranu pred diskrimináciou vyplýva z čl. 6 Medzinárodného dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie (vyhláška č. 95/1974 Zb.), z čl. 2 písm. c/ Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (vyhláška č. 62/1987 Zb.) a zo smernice Rady 200/43/ES, ktorá ustanovuje zásadu rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod. Podľa názoru dovolateľky súdy reštriktívnym spôsobom vykladali relevantné právne predpisy a preto neposkytli účinnú ochranu jej právam. Pokiaľ má odvolací súd o takomto jej výklade práva pochybnosti, dovolateľka navrhuje, aby predmetné konanie prerušil a požiadal Súdny dvor Európskych spoločenských štátov o rozhodnutie predbežnej otázky v zmysle § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Súdom napokon vyčítala i to, že na základe vykonaných dôkazov dospeli

k nesprávnym skutkovým zisteniam, k diskriminácii došlo a preto žalobu nesprávne zamietli (§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p.). Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho aj prvostupňového súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie zamietnuť z dôvodu, že dôvody dovolania nie sú dané a rozhodnutia súdov nižšieho stupňa sú správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednáwanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. V zmysle § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Žalobkyňa dovolaním napadla rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z vyššie uvedených rozsudkov. Prípustnosť jej dovolania preto z ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nemožno vyvodiť.

V kontexte so záverom dovolacieho súdu o procesnej neprípustnosti dovolania v tomto prípade je vhodné uviesť, že mimoriadna povaha dovolania v rámci systému opravných prostriedkov sa prejavuje aj v tom, že účastník konania nemôže úspešne podať dovolanie

z akéhokoľvek dôvodu, ale len z dôvodu uvedeného v zákone (z tzv. dovolacieho dôvodu). Občiansky súdny poriadok upravuje tri samostatné dovolacie dôvody. Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Treba dodať, že dovolací súd je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil; dovolacie dôvody neposudzuje podľa toho, ako ich označil dovolateľ, ale podľa ich obsahu.

K jednotlivým dovolacím dôvodom treba uviesť, že (pokiaľ sú splnené ďalšie procesné predpoklady – najmä čo do včasnosti podania dovolania a jeho podania oprávnenou osobou) zakladá existencia procesnej vady konania v zmysle § 237 O.s.p., na ktorú poukazuje ustanovenie § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p., nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho opodstatnenosť. Existencia tzv. inej procesnej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a samotné nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) na rozdiel od toho nezakladajú prípustnosť dovolania, ide však o relevantné dovolacie dôvody (len) v prípade procesne prípustného dovolania. Na existenciu dovolacích dôvodov v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. nemôže dovolací súd vziať zreteľ ani v prípade, ak by bolo na ne v dovolaní poukázané, pokiaľ je dovolanie procesne neprípustné tak, ako je tomu v tomto prípade. Z týchto dôvodov dovolací súd nemôže na prípadné dovolacie dôvody uplatnené dovolateľkou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. prihliadať.

K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. dovolací súd uvádza, že o procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky väd taxatívne v ňom vymenovaných; iné procesné vady konania alebo nesprávnosti rozhodovania, i keby k nim v konaní došlo, nezakladajú prípustnosť dovolania

podľa tohto ustanovenia. Treba zdôrazniť, že z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných vád v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných vád.

Existencia vád v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nebola v dovolaní namietaná a v dovolacom konaní nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalobkyne z týchto dôvodov nie je daná.

1. K vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorú dovolateľka vidí v nepreskúmateľnosti (arbitrárnosti) - neodôvodnenosti odvolacieho rozhodnutia zakladajúcej porušenie jej práv na súdnu ochranu a spravodlivý proces, dovolací súd uvádza:

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizáciu tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Pokiaľ žalobkyňa namieta nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, treba jej prisvedčiť v tom, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/06); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je *i relevantné konanie súdov* a iných orgánov Slovenskej republiky. *Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy* (II. ÚS 85/06).

Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 132 a §157 ods. 1 O.s.p., m. m. I. ÚS 243/07), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. *Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť*, teda, inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť *prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé*. Všeobecný súd pritom musí súčasne vychádzať z *materiálnej ochrany zákonnosti* tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c.

Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, § 30). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v §157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O.s.p.). Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/2009).

Za *arbitrárne*, resp. nie dostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok všeobecného súdu aj vtedy, keď popri jednoznačnom právnom závere dospeje bez akéhokoľvek vysvetlenia či zdôvodnenia aj k protichodnému právnomu záveru. Rovnako treba kvalifikovať aj situáciu, keď všeobecný súd svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 154/05 z 28. februára 2006).

Princíp dvojinstančnosti, ktorým sa riadi občiansko-súdne konanie vyjadruje vzájomnú nadväznosť i prepojenosť odvolacieho konania s konaním uskutočneným pred súdom prvého stupňa. Z uvedeného tiež plynie, že rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní musí predchádzať náležité konanie pred súdom prvého stupňa. Je tomu tak preto, že postup súdu (považujúc ho za konanie orgánu štátu) musí zodpovedať bez akejkoľvek výnimky zákonu – princípu právneho štátu proklamovanému v čl. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky – konať len v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodovania súdov a vylúčiť ľubovôľu. Účelom odvolacieho konania je náprava skutkových a právnych pochybení súdu prvého stupňa.

Odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie

dôvody (§ 219 ods. 2 O.s.p.) – tzv. skrátená forma odôvodnenia. Odvolací súd môže podľa tohto ustanovenia postupovať, ak sú splnené dve podmienky: a/ výrok odvolaním napadnutého rozhodnutia je vecne správny, b/ odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Pokiaľ odvolací súd dospeje k záveru, že tieto podmienky sú splnené, má aplikácia § 219 ods. 2 O.s.p. oporu v zákone a nemôže byť spojená s procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Treba dodať, že aplikáciou § 219 ods. 2 O.s.p. odvolací súd vyjadruje nielen svoj záver, že napadnuté rozhodnutie a jeho odôvodnenie považuje za vecne správne, ale zároveň (i keď bez výslovného vyjadrenia) aj záver, že námietky vznesené účastníkom konania v odvolaní nie sú dôvodné, právne významné alebo spôsobilé spochybníť správnosť záverov uvedených v odôvodnení rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Súd by nemal byť vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení *nekoherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver*. Tomu musí zodpovedať i obsah odôvodnenia rozhodnutia. Účelom odôvodnenia rozhodnutia *je logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia*. Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať správnosť rozsudku. Uvedené platí pre rozhodnutie vydané tzv. skrátenou formou odôvodnenia (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

V dôvodovej správe k zákonu č. 384/2008 Z.z. – novele Občianskeho súdneho poriadku účinnnej od 15. októbra 2008 – sa uvádza, že ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. reaguje na súdnu prax v prípadoch úplných a presvedčivých rozhodnutí súdov prvého stupňa, kedy odôvodnenie rozhodnutia odvolacích súdov je len kopírovaním vecne správnych dôvodov. V takých prípadoch rozhodnutia obsahujú účastníkom známe podania, známy napadnutý rozsudok a v závere obsahujú už len stručné konštatovania o správnosti a presvedčivosti napádaného rozhodnutia, s ktorým sa odvolací súd plne stotožňuje.

Rozsudok odvolacieho súdu obsahujúci tzv. skrátenú formu odôvodnenia podľa názoru dovolacieho súdu uvedené hľadiska nespĺňa. Odvolací súd je vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení *nekoherentný, t.j. jeho rozhodnutie nepôsobí konzistentne, nenadväzuje na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa, premisy zvolené v odvolacom rozhodnutí nemožno považovať vo všeobecnosti za prijateľné, presvedčivé, pretože uvádzané argumenty nepodporujú v plnej miere príslušný záver potvrdzujúceho rozhodnutia*. Pokiaľ

odvolací súd dospeje k záveru o správnosti skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa pre ktoré v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. toto rozhodnutie potvrdí, čím pristúpi k tzv. skrátenému vyhotoveniu odôvodnenia, nesmie už v odôvodnení toho potvrdzujúceho rozhodnutia spochybníť správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa. V inom prípade sa zakladá protichodný stav, keď popri jednoznačnom právnom závere o perfektnosti preskúmaného rozhodnutia odvolací súd zastáva i ďalší (odlišný) názor, čo z logického hľadiska popri sebe nemôže obstať a bez ďalšieho sa tým nabudzuje dojem arbitrárneho rozhodovania. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že došlo k preneseniu dôkazného bremena na žalovanú, ktorá uniesla dôkazné bremeno, že jej konaním k diskriminácii žalobkyne nedošlo. Odvolací súd (na rozdiel od súdu prvého stupňa) vychádzal z toho, že žalobkyňa nepreukázala „prima facie“ zásah – diskrimináciu pre príslušnosť k etnickej skupine (viď strana 3 odsek 5 a 6 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), čím spochybnil prenesenie dôkazného bremena na žalovanú a jej povinnosť dokazovať, že k diskriminácii nedošlo. Pokiaľ by žalobkyňa nepreukázala diskriminačný zásah prima facie, bez ďalšieho by to bol dôvod pre zamietnutie jej žaloby. Unesenie dôkazného bremena žalovanou však bolo z pohľadu súdu prvého stupňa rozhodujúce pre zamietnutie žaloby. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (v ktorom sa síce konštatuje celková zhoda s odôvodnením súdu prvého stupňa) tak nenadväzuje na rozhodnutie súdu prvého stupňa, nie je s jeho odôvodnením súladné a preto sú dotknuté (spochybnené) i závery o jeho vecnej správnosti – skutkovej i právnej stránky prejednávanej veci ako kumulatívne podmienky pre vydanie potvrdzujúceho rozhodnutia odvolacím súdom formou tzv. skráteného odôvodnenia (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Neodôvodnenosť (arbitrárnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu zakladá v danom prípade vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Jej dôsledkom je vždy (bez ďalšieho) zrušenie rozhodnutia, ktoré ňou trpí.

2. Pokiaľ dovolateľka namieta nesprávne hodnotenie dôkazov, dovolací súd uvádza, že v prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov (pozn.: dovolací súd sa hodnotením dôkazov nezaoberal) nejde o dôvod, ktorý by viedol k procesnej vade vymenovanej v § 237 písm. f/ O.s.p. a zakladal prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia (k tomu viď bližšie rozhodnutie najvyššieho súdu uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 42/1993).

Pre prípad, že dovolateľka zastáva názor o odňatí možnosti pred súdmi konať tiež nesprávnym právnym posúdením veci, dovolací súd poznamenáva, že § 237 písm. f/ O.s.p. odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je v rozhodovaní najvyššieho súdu považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť (iba) procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.); zhodne je zastávaný názor všetkými senátmi občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, že nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., lebo nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkovi konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia a neodníma mu možnosť pred súdom konať (viď R 43/2003, obdobne rozhodnutia tohto súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011 a sp. zn. 7 Cdo 26/2010).

Vzhľadom na výskyt procesnej vady konania uvedenej v § 237 O.s.p., ktorá zakladá prípustnosť dovolania žalobkyne a zároveň aj jeho opodstatnenosť, dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. júla 2012

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Mgr. Patrícia Špacírová

